

Powiatowy Urząd Pracy w Gliwicach

**RANKING ZAWODÓW
DEFICYTOWYCH
I NADWYŻKOWYCH
W POWIECIE GLIWICKIM
ZA ROK 2010**

POWIATOWY RAPORT ROCZNY

II/P/2010

CZĘŚĆ II

Gliwice 2011

*Przedruk w całości lub w części oraz wykorzystanie danych statystycznych
dozwolone wyłącznie z podaniem źródła*

Opracowanie: © Andrzej Kasperek

SPIS TREŚCI

Wstęp	4
I. Edukacja	5
II. Kształcenie a zawody deficytowe i nadwyżkowe	6
III. Prognoza	10
IV. Wnioski	11
Załączniki	12
Załącznik nr 1. T-II/P-4.1. Absolwenci zarejestrowani w PUP w powiecie gliwickim według szkół i zawodów w roku 2010 oraz przewidywani absolwenci w roku 2011.	
Załącznik nr 2. T-II/P-4.2. Struktura zawodowa absolwentów według poziomu wykształcenia i zawodów w powiecie gliwickim w latach 2010 i 2011.	

WSTĘP

Raport „*Ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych w powiecie gliwickim w 2010*” składa się z dwóch części. W części I (patrz: *Powiatowy raport roczny II/P/2010 - część I*), omówione zostały ogólne założenia monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych, metodologia prowadzonych badań i podstawowe definicje. W oparciu o wygenerowane przy pomocy komputerowego programu „Syriusz” dane z załącznika 3 – „*Bezrobotni oraz oferty pracy według zawodów i specjalności za 2010 rok*” i załącznika 2 – „*Bezrobotni według rodzaju działalności ostatniego miejsca pracy oraz oferty pracy. Stan za 2010 rok*” do sprawozdania MPiPS-01, przeprowadzona została analiza zarejestrowanych w PUP osób bezrobotnych, ofert pracy oraz zawodów deficytowych i nadwyżkowych w roku 2010.

Część II (prognostyczna), obejmuje analizę zawodów deficytowych i nadwyżkowych w oparciu o dane dotyczące liczby absolwentów szkół w roku szkolnym 2009/2010 oraz ich prognozowanej liczby w roku szkolnym 2010/2011.

Podstawowe definicje¹

- **monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych**, to proces systematycznego obserwowania zjawisk zachodzących na rynku pracy dotyczących kształtowania popytu na pracę i podaży zasobów pracy w przekroju terytorialno – zawodowym oraz formułowania na tej podstawie ocen, wniosków i krótkotrwałych prognoz niezbędnych dla prawidłowego funkcjonowania systemów: szkolenia bezrobotnych oraz kształcenia zawodowego.
- **zawód deficytowy**, to zawód, na który występuje na rynku pracy wyższe zapotrzebowanie niż liczba osób poszukujących pracy w tym zawodzie.
- **zawód nadwyżkowy**, to zawód, na który występuje na rynku pracy mniejsze zapotrzebowanie niż liczba osób poszukujących pracy w tym zawodzie.
- **zawód wykazujący równowagę (zrównoważony)**, to zawód, dla którego liczba ofert pracy równoważy liczbę osób poszukujących pracy.

Źródła informacji

Źródłem informacji do opracowania Części II RAPORTU – II/P/2010 są:

- Wygenerowane przy pomocy komputerowego programu „Syriusz” dane z Systemu Informacji Oświatowej MEN dotyczące liczby absolwentów szkół ponadgimnazjalnych w roku szkolnym 2009/10 oraz ich przewidywanej liczby w roku szkolnym 2010/11 (uzyskane w lipcu 2011 r.).
- Raporty powiatowe z lat 2005-2010.

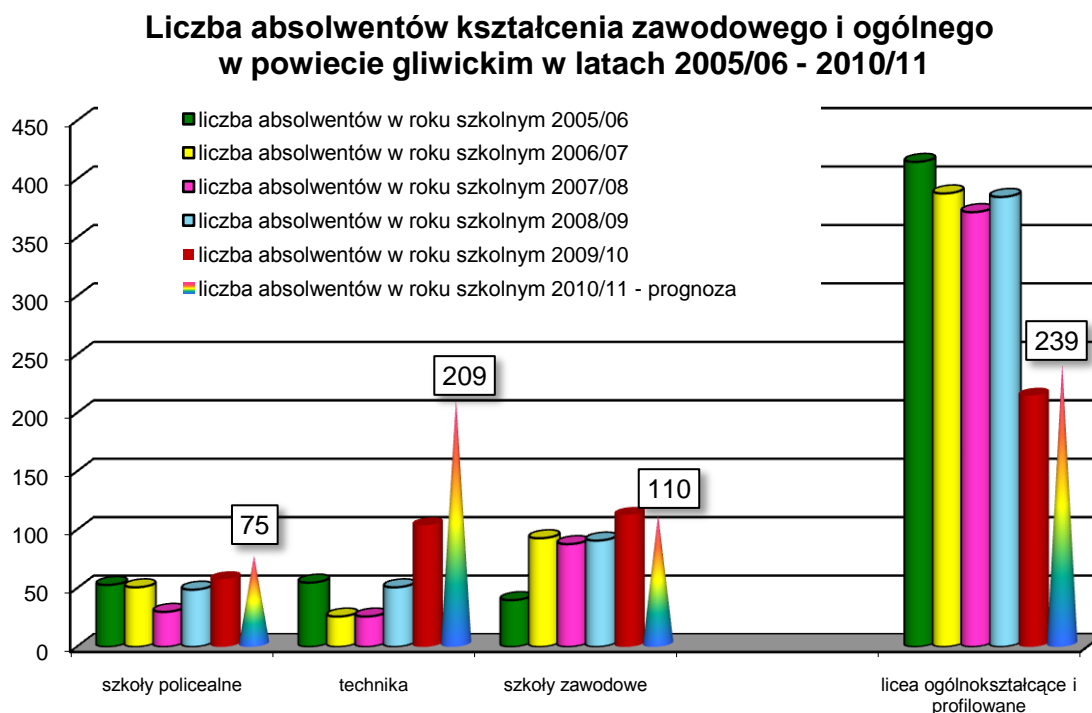
---

¹ Patrz: „Zalecenia metodyczne do prowadzenia monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych”, Departament Rynku Pracy Ministerstwa Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej, 2005

I. EDUKACJA

W powiecie gliwickim zmienia się struktura kształcenia. Wzrasta odsetek uczniów kształconych w szkolnictwie zawodowym. Absolwenci liceów ogólnokształcących – niedających wykształcenia zawodowego – stanowią już tylko 44% ogólnej liczby absolwentów szkół ponadgimnazjalnych.

Wykres 1.

źródło: dane z Systemu Informacji Oświatowej MEN (system komputerowy SYRIUSZ)

Kierunki kształcenia i zawody kształcone w szkołach ponadgimnazjalnych powiatu gliwickiego w roku szkolnym 2009/10²:

1. Licea ogólnokształcące

2. Technika

- technik architektury krajobrazu
- technik ekonomista
- technik elektryk
- technik górnictwa podziemnego
- technik handlowiec
- technik informatyk
- technik mechanik
- technik agrobiznesu

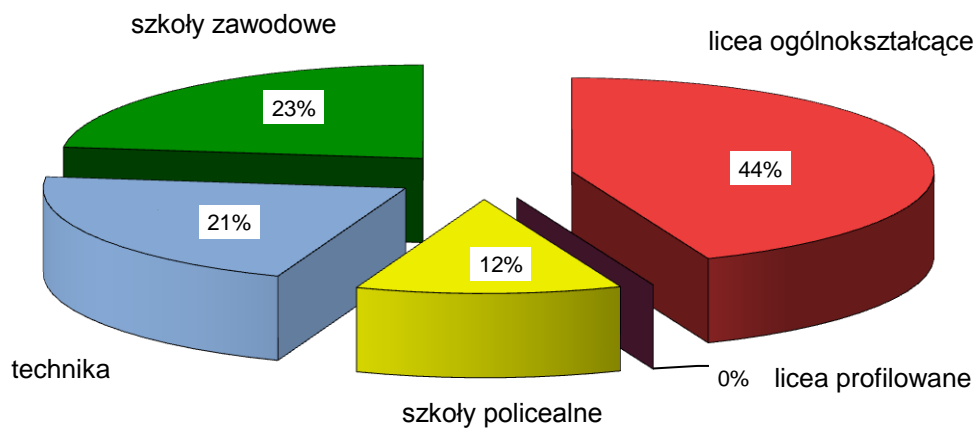
3. Szkoły policealne:

- technik górnictwa podziemnego (tylko w szkołach niepublicznych)

² Na podstawie danych przesłanych z systemu informacji oświatowej MEN dotyczących absolwentów szkół ponadgimnazjalnych

Wykres 2.

Struktura absolwentów szkół ponadgimnazjalnych w powiecie gliwickim w roku szkolnym 2009/10

źródło: dane z Systemu Informacji Oświatowej MEN (system komputerowy SYRIUSZ)

4. Szkoły zasadnicze zawodowe

- blacharz samochodowy
- elektromechanik pojazdów samochodowych
- elektryk
- górnik eksploatacji podziemnej
- kucharz małej gastronomii
- lakiernik
- mechanik pojazdów samochodowych
- mechanik - monter maszyn i urządzeń
- monter - elektronik
- monter instalacji i urządzeń sanitarnych
- technolog robót wykończeniowych w budownictwie
- cukiernik
- fotograf
- fryzjer
- malarz – tapeciarsz
- murarz
- piekarz
- posadzkarsz
- rzeźnik wędliniarsz
- sprzedawca
- stolarz
- ślusarsz

II. KSZTAŁCENIE A ZAWODY DEFICYTOWE I NADWYŻKOWE

W szkolnictwie zawodowym powiatu gliwickiego, dominuje kształcenie młodzieży w zawodach generujących bezrobocie - **70%** kształconych zawodów, to zawody nadwyżkowe (**95%** ogółu absolwentów) (patrz *Tabele 1, 2, 4 i 5*).

Tabela 1. Liczba kształconych zawodów* w powiecie gliwickim z podziałem na zawody deficytowe i nadwyżkowe według poziomów wykształcenia w roku 2010

kształcone zawody	liczba kierunków kształcenia			
	ogółem	zawody deficytowe	zawody równoważne	zawody nadwyżkowe
techniczne	12	0	3	9
zasadnicze zawodowe	18	0	6	12
razem zawodów	30	0	9	21
licealne**	1	-	-	1

* wg Klasyfikacji Zawodów i Specjalności

** kształcenie ogólnokształcące - niedające zawodu

źródło: dane z Systemu Informacji Oświatowej MEN oraz PUP w Gliwicach (system komputerowy SYRIUSZ)

Niektóre z tych zawodów stale deformują rynek pracy. Wśród 30 najbardziej nadwyżkowych zawodów, znalazło się aż 13, które są aktualnie kształcone w szkołach powiatu gliwickiego: *technik ekonomista – 331403, technik elektryk – 311303, technik informatyk – 351203, technik mechanik – 311504, cukiernik – 751201, fryzjer – 514101, górnik eksploatacji podziemnej – 811101, kucharz małej gastronomii – 512002, mechanik pojazdów samochodowych – 723103, murarz – 711202, piekarz – 751204, sprzedawca – 522301, ślusarz – 722204* oraz absolwenci liceów ogólnokształcących - przyjęto, że osoby bez zawodu tworzą na potrzeby statystyki grupę „bez zawodu” (patrz Tabele 4 i 5 oraz Tabele 8 i 9 części I Raportu). Brak natomiast kształcenia w zawodach deficytowych (patrz Tabela 1).

Tabela 2. Liczba absolwentów szkół ponadgimnazjalnych powiatu gliwickiego z podziałem na zawody deficytowe i nadwyżkowe według poziomów wykształcenia w latach 2009/10 i 2010/11

kształcenie ponadgimnazjalne	liczba absolwentów							
	ogółem		zawody deficytowe		zawody równoważne		zawody nadwyżkowe	
	2009/10	2010/11*	2009/10	2010/11*	2009/10	2010/11*	2009/10	2010/11*
techniczne	222	318			3	23	219	295
zasadnicze zawodowe	53	76			12	10	41	66
Razem kształcenie zawodowe	275	394	0	0	15	33	260	361
licealne**	215	239					215	239
ogółem	490	633	0	0	15	33	475	600

* wielkości prognozowane

** kształcenie ogólnokształcące - niedające zawodu

źródło: dane z Systemu Informacji Oświatowej MEN (system komputerowy SYRIUSZ)

Tabela 3. Zawody równoważne w powiecie gliwickim w roku 2010, w których występowało kształcenie w latach szkolnych 2009/10 lub 2010/11

Lp	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Średnia miesięczna liczba ofert pracy zgłoszonych w 2010 roku	Średnia miesięczna liczba zarejestrowanych bezrobotnych w 2010 roku	Średnia miesięczna nadwyżka (deficyt) podaży siły roboczej w 2010 roku	Wskaźnik intensywności nadwyżki (deficytu) zawodów	Liczba absolwentów	
							Rok szkolny 2009/10	Rok szkolny 2010/11
1	314202	Technik architektury krajobrazu	0	0,67	0,67	0	0	23
2	331402	Technik agrobiznesu	0	0,33	0,33	0	0	0
3	343101	Fotograf	0	0,33	0,33	0	3	0
4	712604	Monter instalacji i urządzeń sanitarnych	0	0,83	0,83	0	1	0
5	712904	Technolog robót wykończeniowych w budownictwie	0	0,33	0,33	0	0	0
6	713201	Lakiernik	0	0	0	0	4	0
7	723310	Mechanik - monter maszyn i urządzeń	0	0,33	0,33	0	5	7
8	741203	Elektromechanik pojazdów samochodowych	0	1	1	0	1	2
9	742102	Monter - elektronik	0	0	0	0	1	1

źródło: dane z Systemu Informacji Oświatowej MEN (system komputerowy SYRIUSZ)

Tabela 4. Ranking zawodów nadwyżkowych w powiecie gliwickim w roku 2010, w których występowało kształcenie w latach szkolnych 2009/10 i 2010/11 (według wskaźnika intensywności nadwyżki/deficytu zawodu równego zero)

Lp	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Średnia miesięczna liczba ofert pracy zgłoszonych w 2010 roku	Średnia miesięczna liczba zarejestrowanych bezrobotnych w 2010 roku	Średnia miesięczna nadwyżka (deficyt) podaży siły roboczej w 2010 roku	Wskaźnik intensywności nadwyżki (deficytu) zawodów	Liczba absolwentów	
							Rok szkolny 2009/10	Rok szkolny 2010/11
1	000000	Bez zawodu*	0	93,33	93,33	0	215	239
2	311504	Technik mechanik	0	7,50	7,50	0	9	17
3	751201	Cukiernik	0	6,00	6,00	0	7	7
4	723103	Mechanik pojazdów samochodowych	0	5,50	5,50	0	17	15
5	811101	Górnik eksploatacji podziemnej	0	4,17	4,17	0	0	22
6	311303	Technik elektryk	0	3,33	3,33	0	0	12
7	713101	Malarz - tapeciarsz	0	1,83	1,83	0	1	0

Ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych w powiecie gliwickim w 2010

cd. Tabeli 4

Lp	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Średnia miesięczna liczba ofert pracy zgłoszonych w 2010 roku	Średnia miesięczna liczba zarejestrowanych bezrobotnych w 2010 roku	Średnia miesięczna nadwyżka (deficyt) podaży siły roboczej w 2010 roku	Wskaźnik intensywności nadwyżki (deficytu) zawodów	Liczba absolwentów	
							Rok szkolny 2009/10	Rok szkolny 2010/11
8	752205	Stolarz	0	1,83	1,83	0	0	1
9	721306	Blacharz samochodowy	0	1,67	1,67	0	1	2

* absolwenci liceów ogólnokształcących w statystyce traktowane są jako osoby bez zawodu

źródło: dane z Systemu Informacji Oświatowej MEN (system komputerowy SYRIUSZ)

Tabela 5. Ranking zawodów nadwyżkowych w powiecie gliwickim w roku 2010, w których występowało kształcenie w latach szkolnych 2009/10 i 2010/11 (według wskaźnika intensywności nadwyżki/deficytu zawodu różnego zero)

Lp	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Średnia miesięczna liczba ofert pracy zgłoszonych w 2010 roku	Średnia miesięczna liczba zarejestrowanych bezrobotnych w 2010 roku	Średnia miesięczna nadwyżka (deficyt) podaży siły roboczej w 2010 roku	Wskaźnik intensywności nadwyżki (deficytu) zawodów	Liczba absolwentów	
							Rok szkolny 2009/10	Rok szkolny 2010/11
1	722204	Ślusarz	0,17	16,33	16,17	0,0102	6	6
2	522301	Sprzedawca	0,50	46,00	45,50	0,0109	25	14
3	331403	Technik ekonomista	0,17	10,17	10,00	0,0164	0	36
4	351203	Technik informatyk	0,17	6,50	6,33	0,0256	28	47
5	512002	Kucharz małej gastronomii	0,17	6,33	6,17	0,0263	22	11
6	751204	Piekarz	0,17	5,17	5,00	0,0323	4	2
7	514101	Fryzjer	0,17	3,83	3,67	0,0435	10	9
8	711202	Murarz	0,33	5,83	5,50	0,0571	2	1
9	522305	Technik handlowiec	0,17	2,17	2,00	0,0769	2	31
10	741103	Elektryk	0,17	1,17	1,00	0,1429	0	7
11	712204	Posadzkarz	0,17	1,00	0,83	0,1667	0	3
12	311703	Technik górnictwa podziemnego	0,17	0,50	0,33	0,3333	123	118
13	751105	Rzeźnik - wędliniarz	0,17	0,50	0,33	0,3333	3	0

źródło: dane z Systemu Informacji Oświatowej MEN (system komputerowy SYRIUSZ)

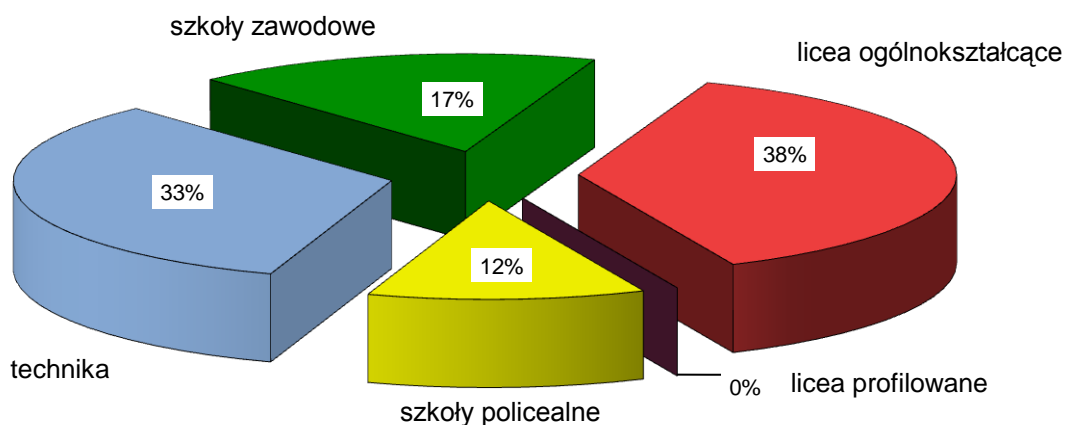
III. PROGNOZA

Zgodnie z zaleceniami metodycznymi, prognoza ma objąć analizę zawodów deficytowych i nadwyżkowych w oparciu o badania sondażowe przeprowadzone w szkołach oraz badania sondażowe przeprowadzone w zakładach pracy, dotyczące planowanych przyjęć i zwolnień pracowników w roku 2010.

Decyzją Departamentu Rynku Pracy Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej³, powiatowe urzędy pracy zostały zwolnione z przeprowadzania tych badań. Raporty od 2007 roku w części prognostycznej powinny się opierać na przekazanych przez GUS wynikach badań popytu na pracę oraz danych uzyskanych z Systemu Informacji Oświatowej] MEN dotyczących absolwentów szkół ponadgimnazjalnych na poziomie powiatów. Natomiast dane dotyczące popytu na pracę są opracowywane **wyłącznie** na poziomie województw. W związku z tym nie mogą być wykorzystane przez powiatowe urzędy pracy, a jedynie przez wojewódzkie urzędy pracy⁴. Tym samym opracowanie prognozy monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych na rok 2011 na poziomie powiatu zostało okrojone do przedstawienia informacji związanych z prognozowaną liczbą absolwentów szkół ponadgimnazjalnych powiatu gliwickiego w roku szkolnym 2010/2011⁵.

Wykres 3.

Struktura absolwentów szkół ponadgimnazjalnych w powiecie gliwickim w roku szkolnym 2010/11 - prognoza

źródło: dane z Systemu Informacji Oświatowej MEN (system komputerowy SYRIUSZ)

³ Pismo Departamentu Rynku Pracy Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej (DRP-VIII-074-41-AM/07) z 20.11.2007

⁴ Pismo Departamentu Rynku Pracy Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej (DRP-VII-074-18-AM/08) z 15.07.2008

⁵ Pismo Departamentu Rynku Pracy MPiPS informuje, iż dane dotyczące prognozowanej liczby absolwentów szkół ponadgimnazjalnych w roku szkolnym 2010/2011 zostaną przekazane w końcu lipca 2011. W tym terminie znane są już rzeczywiste liczby absolwentów.

W powiecie gliwickim zmienia się struktura kształcenia, wzrasta odsetek uczniów kształconych w szkolnictwie zawodowym. Zgodnie z prognozą absolwenci techników i zasadniczych szkół zawodowych w roku szkolnym 2010/2011 będą stanowili połowę wszystkich absolwentów (patrz *Wykres 1, 2 i 3* oraz *Tabela 2*).

Ustalenie liczby kierunków kształcenia z podziałem na zawody deficytowe i nadwyżkowe w okresach rocznych stanowi podstawowe źródło informacji o procesie dostosowywania edukacji do wymagań powiatowego rynku zatrudnienia. Chodzi nie tylko o zmniejszenie liczby kierunków, które prowadzą do bezrobocia, a zwiększenie tych kierunków, które powodują wzrost zatrudnienia, lecz także śledzenie procesu przystosowywania edukacji do potrzeb rynku pracy w dłuższym przedziale czasu.

IV. WNIOSKI

1. Należy zmienić strukturę kształcenia – w tym kształcenia zawodowego – i kształcić w zawodach deficytowych lub równoważnych, a nie nadwyżkowych.
2. Do opracowania prognozy na kolejne lata konieczne jest uzyskanie nie tylko aktualnej (z danego roku szkolnego) i prognozowanej liczby absolwentów poszczególnych zawodów kształconych w szkołach ponadgimnazjalnych powiatu gliwickiego, ale również liczby uczniów kształconych w tych zawodach. Taka informacja pozwoli na określenie, w których zawodach będzie rosło kształcenie, a w których będzie malało lub zaniknie całkowicie.
3. Opracowywanie raportów rocznych powinno się kończyć w I kwartale następnego roku. Po zakończeniu roku szkolnego znane są rzeczywiste dane dotyczące absolwentów szkół i nie ma potrzeby korzystania z prognoz dotyczących ich liczby.
4. Szczegółowe wnioski dotyczące monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych będzie można sformułować dopiero po opracowaniu w kolejnych latach raportów rocznych zawierających oprócz analizy zawodów deficytowych i nadwyżkowych za dany rok kalendarzowy (2 badania), również analizę zawodów deficytowych i nadwyżkowych w oparciu o badania sondażowe przeprowadzone w zakładach pracy powiatu gliwickiego. Wynika to z definicji monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych, który należy rozumieć jako **proces** systematycznego obserwowania zjawisk zachodzących na rynku pracy dotyczących kształtowania popytu na pracę i podaży zasobów pracy.